

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

4.1 การสร้างประชากรถูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขายนอกโครงการหลวงดู่หมื่นน้ำร้อน จุฬาลงกรณ์ 2558

จำนวนประชากรของแต่ละตัวรวมออก

เพาะเมล็ดวันที่ 7 มกราคม 2558 พอลงอุณหภูมิลดลงถูกปลูกผสมและสายพันธุ์ที่ออกมาในกระถาง (ตารางที่ 4.1.1) โดยมีการเฉลี่ยเมล็ดแต่ละคู่ดังนี้

- เมล็ด (S43) x CMU-L2

สายพันธุ์ที่ออกมาออกเป็นปกติ มีค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 97-100% ถูกผสมส่วนใหญ่ออกระหว่าง 70-89% คู่ผสมที่ 4 และ 9 มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุดที่ 94-95% ทุกคู่ได้ย้ายปลูกในกระถางครบ 10 ต้น (ตาราง 4.1.1)

- เมล็ด (S43) x CMU-B2

สายพันธุ์ที่ออกมาออกเป็นปกติ มีค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 97-100% ถูกผสมส่วนใหญ่ออกเปอร์เซ็นต์ความงอกมากกว่า 90% ยกเว้นคู่ผสมที่ 7 และ 9 มีเปอร์เซ็นต์ความงอก 88-89% ทุกคู่ได้ย้ายปลูกในกระถางครบ 10 ต้น (ตาราง 4.1.2)

- เมล็ดป๊อปปี้ (PPDI) x CMU-L2

สายพันธุ์ที่ออกมาออกเป็นปกติ มีค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 98-100% ถูกผสมมีอัตราความงอกระหว่าง 83-100% พบ 5 คู่มีค่าระหว่าง 83-89% และอีก 5 คู่มีค่าระหว่าง 90-100% คู่ผสมที่ 7 มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุด 100% ทุกคู่ได้ย้ายปลูกในกระถางครบ 10 ต้น (ตาราง 4.1.3)

- เมล็ดป๊อปปี้ (PPDI) x CMU-B2

สายพันธุ์ที่ออกมาออกเป็นปกติ มีค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 98-100% ถูกผสมส่วนใหญ่ออกเปอร์เซ็นต์ความงอกมากกว่า 90% ยกเว้นคู่ผสมที่ 9 มีเปอร์เซ็นต์ความงอก 81% ทุกคู่ได้ย้ายปลูกในกระถางครบ 10 ต้น (ตาราง 4.1.4)

- เมล็ดป๊อปปี้ (PPDI) x PTTJ

สายพันธุ์ที่ออกมาออกเป็นปกติ มีค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 98-100% ถูกผสม 6 คู่มีเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 92-100% ส่วนที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์ความงอกระหว่าง 79-85% ทุกคู่ได้ย้ายปลูกในกระถางครบ 10 ต้น (ตาราง 4.1.5)

สายพันธุ์ใน petri dish ที่มีลักษณะ
จุดน้ำ

ลักษณะเมล็ดปลอก

ต้นกล้าที่งอกในภาชนะเพาะกล้า

เตรียมการเพาะกล้าต้นกล้าปลูก

ข้าวกล้าต้นกล้าที่ 1 ระยะแตกกอ

ข้าวกล้าต้นกล้าที่ 1 ระยะแตกกอ

ภาพ 4.1.1 การดำเนินงานปลูกพืชเลือกประชากรลูกผสมชุดที่ 1 ช่วงที่ 1 (F₁)

ตาราง 4.1.1 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนต้นที่ปลูกของลูกผสมชั่วที่ 1 (F₁) และต้นผู้พ่อแม่พืชที่ 1 ระหว่างพันธุ์เบบืออะ (BA3) และสายพันธุ์ข้าวเหนียวหนานค้อแดงบัวไม่วิวต่อข้ามวง (CMU-L2)

ลูกผสมพันธุ์	กลุ่มสม ที่	จำนวนเมล็ดที่ เพาะ (เมล็ด)	จำนวนเมล็ด ที่งอก (เมล็ด)	ความงอก (%)	จำนวนต้นที่ ที่ปลูก
BA3 x CMU-L2	1	19	17	89	10
BA3 x CMU-L2	2	18	16	89	10
BA3 x CMU-L2	3	18	15	83	10
BA3 x CMU-L2	4	20	19	95	10
BA3 x CMU-L2	5	21	16	76	10
BA3 x CMU-L2	6	21	16	76	10
BA3 x CMU-L2	7	20	14	70	10
BA3 x CMU-L2	8	18	14	78	10
BA3 x CMU-L2	9	17	16	94	10
BA3 x CMU-L2	10	17	14	82	10
BA3		100	97	97	20
CMU-L2		100	100	100	20

ตาราง 4.1.2 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนต้นที่ปลูกของลูกผสมชั่วที่ 1 (F₁) และต้นผู้พ่อแม่ ชุดที่ 2 ระหว่างพันธุ์บีบัส (BA3) และสายพันธุ์ข้าวเหนียวหนามค้อแดงบัวไม่วิวต่อข้ามวง (CMU-B2)

ลูกผสมพันธุ์	ชุดผสม ที่	จำนวนเมล็ดที่ เพาะ (เมล็ด)	จำนวนเมล็ด ที่งอก (เมล็ด)	ความงอก (%)	จำนวนต้นที่ ที่ปลูก
BA3 x CMU-B2	1	20	19	95	10
BA3 x CMU-B2	2	18	17	94	10
BA3 x CMU-B2	3	18	18	100	10
BA3 x CMU-B2	4	19	18	95	10
BA3 x CMU-B2	5	22	20	91	10
BA3 x CMU-B2	6	15	15	100	10
BA3 x CMU-B2	7	17	15	88	10
BA3 x CMU-B2	8	20	19	95	10
BA3 x CMU-B2	9	18	16	89	10
BA3 x CMU-B2	10	19	19	100	10
BA3		100	97	97	20
CMU-B2		100	100	100	20

ตาราง 4.1.3 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนต้นที่ปลูกของลูกผสมชั่วที่ 1 (F₁) และพันธุ์พ่อแม่
ชุดที่ 2 ระหว่างพันธุ์เจ้าปลีออกดำ (JPD1) และสายพันธุ์ไถวน้ำหนานทานต่อแมลงป๋าวไม้่าดอช่วง
แดง (CMU-L2)

ลูกผสมพันธุ์	กลุ่ม ที่	จำนวนเมล็ดที่ เพาะ (เมล็ด)	จำนวนเมล็ด ที่งอก (เมล็ด)	ความงอก (%)	จำนวนต้นที่ ปลูก
JPD1 x CMU-L2	1	20	18	90	10
JPD1 x CMU-L2	2	19	18	95	10
JPD1 x CMU-L2	3	19	17	89	10
JPD1 x CMU-L2	4	18	17	94	10
JPD1 x CMU-L2	5	16	15	94	10
JPD1 x CMU-L2	6	14	12	86	10
JPD1 x CMU-L2	7	15	15	100	10
JPD1 x CMU-L2	8	14	12	86	10
JPD1 x CMU-L2	9	12	10	83	10
JPD1 x CMU-L2	10	9	8	89	10
JPD1		100	98	98	20
CMU-L2		100	100	100	20

ตาราง 4.1.4 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนต้นที่ปลูกของลูกผสมชั่วที่ 1 (F₁) และพันธุ์พ่อแม่
ชุดที่ 2 ระหว่างพันธุ์เจ้าปืช้อยดำ (JPD1) และสายพันธุ์ไถวหน้าหนานทานต่อแมลงป๋าวไม้่าด้อยช่วง
แดง (CMU-B2)

ลูกผสมพันธุ์	กลุ่ม ที่	จำนวนเมล็ดที่ เพาะ (เมล็ด)	จำนวนเมล็ด ที่งอก (เมล็ด)	ความงอก (%)	จำนวนต้นที่ ปลูก
JPD1 x CMU-B2	1	18	17	94	10
JPD1 x CMU-B2	2	19	18	95	10
JPD1 x CMU-B2	3	20	20	100	10
JPD1 x CMU-B2	4	25	25	100	10
JPD1 x CMU-B2	5	20	19	95	10
JPD1 x CMU-B2	6	18	18	100	10
JPD1 x CMU-B2	7	17	16	94	10
JPD1 x CMU-B2	8	15	14	93	10
JPD1 x CMU-B2	9	16	13	81	10
JPD1 x CMU-B2	10	8	8	100	10
JPD1		100	98	98	20
CMU-B2		100	100	100	20

ตาราง 4.1.5 เปรียบเทียบสัดส่วนความงอกและจำนวนต้นที่ปลูกของลูกผสมชั่วที่ 1 (F₁) และพันธุ์พ่อแม่ ชุดที่ 2 ระหว่างพันธุ์เจ้าเปลือกดำ (JPD1) และพันธุ์สมัยใหม่ไม่วัยอ่อนช่วงแสงรูปูธธานี 1 (PTT1)

ลูกผสม/พันธุ์	คู่ผสม ที่	จำนวนเมล็ดที่ เพาะ (เมล็ด)	จำนวนเมล็ด ที่งอก (เมล็ด)	ความงอก (%)	จำนวนต้นที่ ที่ปลูก
JPD1 x PTT1	1	18	18	100	10
JPD1 x PTT1	2	17	16	94	10
JPD1 x PTT1	3	19	19	100	10
JPD1 x PTT1	4	19	15	79	10
JPD1 x PTT1	5	13	11	85	10
JPD1 x PTT1	6	15	12	80	10
JPD1 x PTT1	7	12	11	92	10
JPD1 x PTT1	8	13	12	92	10
JPD1 x PTT1	9	12	10	83	10
JPD1 x PTT1	10	12	12	100	10
JPD1		100	98	98	20
PTT1		100	100	100	20

การประเมินลักษณะถูกหวนเทียบกับพันธุ์พ่อแม่

ประเมินลักษณะทั้งหมด 5 คู่ ได้ดังดังนี้

- *เมล็ดสี (BA3) x CMU-L2*

สายพันธุ์พ่อแม่ไม่มีลักษณะทางสีฐานและสีตามส่วนต่างๆ ไม่แตกต่างกัน พันธุ์พื้นเมือง BA3 มีการกระจายตัวของทรงกลีบ มีจำนวนหน่อและรวงน้อยกว่าสายพันธุ์ผู้ให้วงน้ำพันธุ์พ่อ CMU-L2 ทั้งพ่อและแม่ให้ผลผลิตระหว่าง 7-31 กรัมต่อต้น ถูกผสมรวมหมู่มีลักษณะทางสีฐานนอกเหนือจากพ่อแม่ พกภายในสีม่วงอ่อน ปล้องเขียวเส้นม่วง กลีบรองดอกสีเหลืองอ่อน ยอดดอกสีแดง เกสรตัวเมียสีม่วงและพบบางเมล็ดมีหางที่ปลายเมล็ด มีอายุออกดอกใกล้เคียง พันธุ์พ่อแม่ ความสูงอยู่ระหว่างพ่อแม่ พบว่าการให้ผลผลิตมาต้นให้ผลผลิตน้อยกว่าจนเห็นได้ก็เกี่ยวกับพ่อแม่ มีค่าระหว่าง 1-32 กรัมต่อต้น (ตาราง 4.1.6)

- *เมล็ดสี (BA3) x CMU-B2*

พบมีการอยู่ก่อนหน้านี้ สายพันธุ์พ่อแม่ไม่มีลักษณะทางสีฐานและสีตามส่วนต่างๆ ไม่แตกต่างกัน พันธุ์พื้นเมือง BA3 มีการกระจายตัวของรูปร่างเมล็ด ทรงกลีบ มีจำนวนหน่อและรวงน้อยกว่าสายพันธุ์ผู้ให้วงน้ำพันธุ์พ่อ CMU-B2 ทั้งพ่อและแม่ให้ผลผลิตระหว่าง 7-31 กรัมต่อต้น ถูกผสมรวมหมู่มีลักษณะทางสีฐานนอกเหนือจากพ่อแม่ มีการกระจายตัวของทรงกลีบและสีหน่อใบ สีพกภายในสีม่วงอ่อน ปล้องเขียวเส้นม่วง กลีบรองดอกสีเหลืองอ่อน ยอดดอกสีแดง เกสรตัวเมียสีม่วงและพบบางเมล็ดมีหางที่ปลายเมล็ด มีอายุออกดอกใกล้เคียงพันธุ์พ่อแม่ ความสูงและจำนวนหน่อมีลักษณะใกล้เคียงพ่อแม่ การให้ผลผลิตมีค่าใกล้เคียงพ่อแม่ มีค่าระหว่าง 0.3-14 กรัมต่อต้น (ตาราง 4.1.7)

- *เส้นปล้องดำ (JPD1) x CMU-L2*

สายพันธุ์พ่อแม่มีลักษณะทางสีฐานและสีตามส่วนแตกต่างกัน พันธุ์พื้นเมือง JPD1 มีการกระจายตัวของสีปล้องและรูปร่างเมล็ด ทรงกลีบ พกภายในสีม่วงอ่อน กลีบรองดอกและยอดดอกสีม่วงซึ่งแตกต่างจากพันธุ์พ่อ CMU-L2 ที่มีภายในสีเขียว กลีบรองดอกและยอดดอกสีขาว ลักษณะทางสีผิวไม่แตกต่างกันระหว่าง JPD1 ออกดอกและทุกหน่อว่าวงและเมล็ดน้อยกว่า พันธุ์พ่อ CMU-L2 ทั้งพ่อและแม่ให้ผลผลิตระหว่าง 7-31 กรัมต่อต้น ถูกผสมรวมหมู่มีการกระจายตัวของลักษณะสีปล้องเมล็ด รูปร่างเมล็ด ทรงกลีบ พกภายใน สีฐานและกลีบรองดอก และการมีหางที่ปลายเมล็ด มีปล้องสีเขียวเส้นม่วง ยอดดอกสีแดง เกสรตัวเมียสีม่วง มีอายุออกดอกใกล้เคียงกับพันธุ์แม่ และความสูงอยู่ระหว่างพันธุ์พ่อแม่ มีจำนวนหน่อต่อต้นสูงกว่าพ่อแม่แต่ไม่ต่อผลิตเมล็ด ให้ผลผลิตน้อยกว่า มีค่าระหว่าง 0.03-3 กรัมต่อต้นเท่านั้น (ตาราง 4.1.8)

- *เจ้าปลีดอกคำ (JPD1) x CMU-B2*

สายพันธุ์พ่อแม่แต่ละแฉ่งแสดงลักษณะทางสัณฐานบางลักษณะแตกต่างกัน พันธุ์พื้นเมือง JPD1 มีการกระจายตัวของสีเปลือกและรูปร่างเมล็ด ทรงกลม มีกาบใบสีม่วงอ่อน กลีบรองดอกและยอดดอกสีม่วงซึ่งแตกต่างจากพันธุ์พ่อ CMU-B2 ที่มีกาบ ใบสีเขียว กลีบรองดอกและยอดดอกสีขาว ลักษณะทางพืชไร่ไม่แตกต่างกันขยวัน JPD1 ออกดอกและสุกแก่เร็วกว่าละมีสีน้ำตาลกว่า พันธุ์พ่อ CMU-L2 ทั้งพ่อและแม่ให้ผลผลิตระหว่าง 7-31 กรัมต่อต้น ถูกผสมรวมหมู่มีการกระจายตัวของลักษณะรูปร่างเมล็ด ทรงกลม สีแผ่นใบ สีกลีบรองดอกและการมีหางที่ปลายเมล็ด มียอดดอกสีแดง เกสรตัวเมียสีม่วง มีออออกดอกและความสูงอยู่ระหว่างพันธุ์พ่อแม่ การให้ผลผลิตมีค่าน้อยกว่าพ่อแม่ มีค่าระหว่าง 9.3-15 กรัมต่อต้น (ตาราง 4.1.9)

- *เจ้าปลีดอกคำ (JPD1) x PPT1*

สายพันธุ์พ่อแม่แต่ละแฉ่งแสดงลักษณะทางสัณฐานบางลักษณะแตกต่างกัน พันธุ์แม่มีการกระจายตัวและสัณฐานสีที่อธิบายในหัวข้อด้านบน ขณะที่พันธุ์ปรับปรุงสมัยใหม่ PPT1 ไม่มีสีของหัวมีวงตามส่วนต่างๆ ของต้น ใบ หรือดอก JPD1 ออกดอกและสุกแก่เร็วกว่าละมีสีน้ำตาลกว่า ให้ผลผลิตระหว่าง 7-20 กรัมต่อต้นซึ่งน้อยกว่าพันธุ์พ่อที่มีค่าระหว่าง 11-27 กรัมต่อต้น ถูกผสมรวมหมู่มีการกระจายตัวของลักษณะสีเปลือกเมล็ด รูปร่างเมล็ด และทรงกลม มีแผ่น ใบสีเขียวขอบม่วง กาบใบสีม่วงอ่อน ปลีองสีเขียวเส้นม่วง กลีบรองดอกและยอดดอกสีแดงและเกสรตัวเมียสีม่วง มีออออกดอกและความสูงอยู่ระหว่างพันธุ์พ่อแม่ มีจำนวนหน่อและวงมากกว่าพ่อแม่ การให้ผลผลิตมีค่าน้อยกว่าพ่อแม่ มีค่าระหว่าง 1-15 กรัมต่อต้น (ตาราง 4.1.10)

ตาราง 4.1.6 ลักษณะโดยสรุปของลูกผสมข้าวที่ 1 ระหว่างพันธุ์ยี่สิบเอ็ด (BA3) กับ CMU-L2
 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปลูกประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฤดูนาปี 4
 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม		
		BA3	CMU-L2	F ₁
	ชื่อพันธุ์ / คู่ผสม			
1	สีเปลือกเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โหน่ง	เรียวยาว - โหน่ง	เรียวยาว - โหน่ง
4	ทรงกอ	ตั้งตรง - หนา	ตั้งตรง	ตั้งตรง - หนา
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว
6	สีกาวใบ	เขียว	เขียว	ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว
8	สีอินโน	ขาว	ขาว	ขาว
9	สีเขียว	เขียว	เขียว	เขียว
10	ก้านตั้ง	เขียว	เขียว	เขียวตั้งม่วง
11	สีกลีบรองดอก	ขาว	ขาว	เหลืองอ่อน
12	สีดอกดอก	ขาว	ขาว	เหลือง
13	สีกลีบเลี้ยง	ขาว	ขาว	ม่วง
14	กรรมวิหังข้าว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	94 - 100	96 - 100	98 - 108
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	124 - 130	128 - 130	128 - 138
17	ความสูงถึงกอข้าว (ซม.)	99 - 124	128 - 170	112 - 156
18	จำนวนหน่อต่อต้น	3 - 12	5 - 10	2 - 17
19	จำนวนรวงต่อต้น	3 - 12	5 - 10	2 - 17
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ต้น)	6.94 - 28.88	8.67 - 30.91	0.98 - 31.46

ตาราง 4.1.7 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 1 ระหว่างพันธุ์เบอีอะ (BA5) กับ CMU-B2
 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปลูกประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฤดูนาปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม		
		BA5	CMU-B2	F ₁
	ชื่อพันธุ์ / คู่ผสม			
1	สีเปลือกเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โคนมน	เรียวยาว	เรียวยาว
4	ทรงกอ	ตั้งตรง - หนา	ตั้งตรง	ตั้งตรง - หนา
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว - เขียวขอบ ม่วง
6	สีกาบใบ	เขียว	เขียว	ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว
8	สีต้นใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	ลักษณะ	เขียว	เขียว	เขียว
10	สีปล้อง	เขียว	เขียว	เขียวเส้นม่วง
11	สีกลีบรองดอก	ขาว	ขาว	แดงอ่อน
12	สีดอก	ขาว	ขาว	แดง
13	สีหูดตัวเมีย	ขาว	ขาว	ม่วง
14	การมีหางข้าว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีหางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	94 - 100	94 - 99	93 - 99
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	124 - 130	124 - 129	123 - 129
17	ความสูงถึงรวง (ซม.)	99 - 124	109 - 139	121 - 151
18	จำนวนหน่อต่อต้น	3 - 12	7 - 15	5 - 19
19	จำนวนรวงต่อต้น	3 - 12	7 - 13	5 - 19
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	6.94 - 28.88	6.87 - 30.62	0.31 - 13.62

ตาราง 4.1.8 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 1 ระหว่างพันธุ์เจ้าปลื้มดำ (JPD1) กับ CMU-L2 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปลูกประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ฤดูนาปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผสม		
		JPD1	CMU-L2	F ₁
1	สีเปลือกเมล็ด	ฟางน้ำตาล - น้ำตาล	ฟาง	ฟาง - ฟางน้ำตาล น้ำตาล
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาวใหญ่	เรียวยาว - ไหล่	เรียวยาว - ไหล่
4	ทรงกอ	ตั้งตรง-แผ่	ตั้งตรง	ตั้งตรง - แผ่
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว - เขียวขอบม่วง
6	สีกาบใบ	ม่วงอ่อน	เขียว	ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว - ม่วง
8	สีต้นใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	ลักษณะ	เขียว	เขียว	เขียว
10	สีปลี	เขียว	เขียว	เขียวอ่อนม่วง
11	สีกลีบรองดอก	ม่วง	ขาว	ขาว - ม่วง
12	สีดอก	ม่วง	ขาว	ม่วง
13	สีหูดตัวเมีย	ขาว	ขาว	ม่วง
14	การมีหางข้าว	ไม่มี - มีบางเมล็ด	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันถึงปลุก)	79 - 84	96 - 100	80 - 89
16	อายุสุกแก่ (วันถึงปลุก)	109 - 114	126 - 130	110 - 119
17	ความสูงถึงรวง (ซม.)	104 - 118	128 - 170	96 - 132
18	จำนวนหน่อต่อต้น	5 - 12	5 - 10	4 - 23
19	จำนวนรวงต่อต้น	5 - 10	5 - 10	4 - 22
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	6.84 - 20.23	8.67 - 30.91	0.34 - 15.21

ตาราง 4.1.9 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 1 ระหว่างพันธุ์เจ้าปลื้มดำ (JPD1) กับ CMU-B2 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปลูกประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฤดูนาปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม		
		เจ้าปลื้มดำ/ผู้ผสม	เจ้าปลื้มดำ/แม่	CMU-B2
1	สีเปลือกเมล็ด	ฟางน้ำตาล - น้ำตาล	ฟาง	ฟาง - ฟางปลายน้ำตาล
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โคน	เรียวยาว	เรียวยาว - โคน
4	ทรงกอ	สูง 854 - ๙๙	สูง 854	สูง 854 - ๙๙
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว - เขียวขอบม่วง
6	สีกาบใบ	ม่วงอ่อน	เขียว	ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว - ม่วง
8	สีต้นใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	ลักษณะ	เขียว	เขียว	เขียว
10	สีเปลือก	เขียว	เขียว	เขียว - ม่วง
11	สีกลีบรองดอก	ม่วง	ขาว	ขาว - ม่วง
12	สีดอก	ม่วง	ขาว	แดง
13	สีหูดสีผิว	ขาว	ขาว	ม่วง
14	การมีหางข้าว	ไม่มี - มีบางเมล็ด	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันถึงปลูก)	79 - 84	94 - 99	78 - 88
16	อายุสุกแก่ (วันถึงปลูก)	109 - 114	124 - 129	108 - 118
17	ความสูงถึงกอรวง (ซม.)	104 - 118	109 - 139	100 - 131
18	จำนวนหน่อต่อต้น	5 - 12	7 - 15	3 - 19
19	จำนวนรวงต่อต้น	5 - 10	7 - 13	3 - 18
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	6.84 - 20.23	6.87 - 30.62	0.05 - 2.82

ตาราง 4.1.10 ลักษณะโดยสรุปของอุตสาหกรรมข้าวที่ 1 ระหว่างพันธุ์เจ้าปลือกดำ (JPD1) กับ พันธุ์ธานี 1 (PTT1) เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปุ๋ยประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฤดูนาปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม		
		JPD1	PTT1	F ₂
1	สีเปลือกเมล็ด	ฟางน้ำตาช - น้ำตาช	ฟาง	ฟาง - ฟางปลาช น้ำตาช
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - ไทใหญ่	เรียวยาว	เรียวยาว - ไทใหญ่
4	ทรงกอ	ครึ่งสูง - เตี้ย	ครึ่งสูง	ครึ่งสูง - เตี้ย
5	สีนต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียวขอบม่วง
6	สีกาบใบ	ม่วงอ่อน	เขียว	ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว
8	สีต้นใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	ลักษณะ	เขียว	เขียว	เขียว
10	สีปลอก	เขียว	เขียว	เขียวเส้นม่วง
11	สีกลีบรองดอก	ม่วง	ขาว	แสด
12	สีดอกดอก	ม่วง	ขาว	แสด
13	สีหูดตัวเมีย	ขาว	ขาว	ม่วง
14	การมีหางข้าว	ไม่มี - มีบางเมล็ด	มีบางเมล็ด	ไม่มี
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	79 - 84	118 - 122	85 - 93
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	109 - 114	148 - 152	115 - 123
17	ความสูงถึงกอรวง (ซม.)	104 - 118	75 - 92	80 - 114
18	จำนวนหน่อต่อต้น	5 - 12	11 - 18	3 - 24
19	จำนวนรวงต่อต้น	5 - 10	6 - 14	3 - 20
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	6.84 - 20.23	11.31 - 27.53	1.19 - 14.46

a) คู่ผสม (BA3) x CMU-L2

b) คู่ผสม (BA3) x CMU-B2

c) คู่ผสม JPD1 x CMU-L2

ภาพ 4.1.1 ลักษณะต้นและเมล็ดลูกผสมข้าวที่ 1 เทียบกับสายพันธุ์พ่อแม่

- คู่ผสม BA3 x CMU-L2
- คู่ผสม BA3 x CMU-B2
- คู่ผสม JPD1 x CMU-L2

ข) ข้าวเปลือกสี (JPD1) x CMU-B2

ค) ข้าวเปลือกสี (JPD1) x ปทุมธานี 1 (PTT1)

ภาพ 4.1.2 (ต่อ) ลักษณะต้นและเมล็ดลูกผสมชั่วที่ 1 เกี่ยวกับสายพันธุ์พ่อแม่

ข) คู่ผสม JPD1 x CMU-B2

ค) คู่ผสม JPD1 x PTT1

การประเมินลักษณะคุณภาพพิษมณีเทียบกับพันธุ์ท้องถิ่น

สายพันธุ์พ้อมณีมีค่าธาตุเหล็กในเมล็ดระหว่าง 8.8-10.9 mg/kg โดยพันธุ์เจ้าปดถือค่า และ CMU-B2 มีค่าสูงสุด ถูกผสมทุกคู่มีค่าสูงกว่าพันธุ์พ้อมณี มีค่าระหว่าง 12.37-14.77 mg/kg ในส่วนของสีผิวกับสายพันธุ์พ้อมณีมีค่าธาตุสังกะสีระหว่าง 23.27-31.25 mg/kg โดยพันธุ์เจ้าปดมีค่าสูงสุด ถูกผสมข้ามครั้งแรกทุกคู่มีค่าสูงกว่าพันธุ์พ้อมณีมีค่าระหว่าง 33.97-35.70 mg/kg การที่ธาตุเหล็กและสังกะสีในเมล็ดมีค่าสูงกว่าพ้อมณีอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่คาดว่าเป็นผลมาจาก synergic effect ซึ่งเกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวไร่จากที่สูงกับสายพันธุ์ข้าวเหนียวหรือพันธุ์สมัยใหม่ ข้าวเหนียวที่ถูกผสมข้ามแรกที่ไม่มีความเข้ากันได้ต่ำ (low compatibility) จึงทำให้เกิดเมล็ดต่อรวงน้อยและอาจสะสมธาตุเหล็กและสังกะสีได้มากขึ้นกว่า จะอย่างไรก็ตามจะได้ประเมินลักษณะนี้ในถูกผสมข้ามที่ 2 ที่เก็บจากแปลงทดลองจะ ให้ข้อมูลสนับสนุนผลการทดลองต่อไป

สายพันธุ์พ้อมณีทุกพันธุ์ของ ไร่ปทุมธานี 1 ตรวจไม่พบปริมาณสารพิษ (ZAP) ในเมล็ด ผลตรวจพบ ZAP เท่ากับ 1.32 ppm ในไร่ปทุมธานี 1 และตรวจพบ ZAP ปริมาณ 0.66 ppm ในถูกผสมระหว่างเจ้าปดถือค่ากับไร่ปทุมธานี 1 (ตาราง 4.1.11)

ตาราง 4.1.11 ปริมาณธาตุเหล็ก (Fe) และสังกะสี (Zn) ในเมล็ดข้าวของลูกผสมข้าวแรกเปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปลูกประเมินที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อุตุนาปี 2558

Parents/ F_1	Fe (mg/kg)	Zn (mg/kg)	2AP (ppm) ^a
<i>Parents</i>			
BA3	9.47 EF	31.23 D	nd
JPD1	10.73 CD	24.07 G	nd
CMU-L2	9.93 DE	23.27 G	nd
CMU-B2	10.90 C	28.87 E	nd
PTT1	8.80 F	20.33 F	1.32
<i>F₁</i>			
BA3 x CMU-L2	13.03 B	34.23 BC	nd
BA3 x CMU-B2	14.63 A	35.70 AB	nd
JPD1 x CMU-L2	12.37 B	35.27 ABC	nd
JPD1 x CMU-B2	14.77 A	36.80 A	nd
JPD1 x PTT1	13.03 B	33.97 C	0.66

^a ปริมาณสารพิษ 2-Acetyl-1-pyrroline

หมายถึงค่าเฉลี่ยร่วมกับตัวที่แปรปรวนมีค่าสูงกว่ากับสองวิธีคำนวณค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยที่ $P < 0.05$

nd = not detected

4.2 ตารางขยายประชากรลูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายของโครงการหลวง (บ้านห้วยโป่ง บ้าน เขาค้อ และบ้านโหล่งจอก) ตูณนาปี 2558

จำนวนประชากรและสัตว์การปลูก

เพาะเมล็ดวันที่ 6 มกราคม 2558 หลังงอกย้ายปลูกลูกผสมและสายพันธุ์พ่อแม่ใน
กระถาง (ตารางที่ 4.2.1) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ประชากรคัดเลือกจากบ้านห้วยโป่ง ค.แม่สีน อ.แม่ระมาด จ.ตาก

ลูกผสมชั่วที่ 4 (F_4) ทั้งสองคู่ผสมระหว่างพันธุ์วษาชะ (WJ) x CMU-B2 และบีเอแก้ว
(BM) x CMU-B2 และสายพันธุ์พ่อแม่ จอกเป็นปกติ มีความงอกตั้งแต่ 95% ขึ้นไป ได้ย้ายปลูก
ประชากรละ 200 ต้น (ตาราง 4.2.1)

- ประชากรคัดเลือกจากบ้านโหล่งจอก อ.ห้วยวังใหญ่ จ.เชียงใหม่

ลูกผสมชั่วที่ 4 (F_4) ระหว่างพันธุ์กินแม่เลี้ยง (KBS) x CMU-B2 และสายพันธุ์พ่อแม่ จอก
เป็นปกติ มีความงอกตั้งแต่ 97% ขึ้นไป ได้ย้ายปลูกครบ 200 ต้น (ตาราง 4.2.2)

- ประชากรคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลูกผสมชั่วที่ 4 (F_4) ระหว่างพันธุ์บีเอค้อ (BK) x CMU-B2 และสายพันธุ์พ่อแม่ จอกเป็น
ปกติ มีความงอกตั้งแต่ 95% ขึ้นไป ได้ย้ายปลูกปลูกครบ 200 ต้น (ตาราง 4.2.3)

ภาพถ่ายการพักตัวของเมล็ด

ตะแกรงคัดกรองข้าวตากจัด

เมล็ดงอกและข้าวที่งอกที่ปลูกในกระถาง

ข้าวลูกผสมรวมหมู่ชุดที่ 5

ข้าวลูกผสมรวมหมู่ชุดที่ 5 ระยะแตกกอ

ปลูกน่าน้ำขังระยะที่ระยะออกดอก

ภาพ 4.2.1 การดำเนินงานปลูกคัดเลือกประชากรลูกผสมรวมหมู่ชุดที่ 2 ชุดที่ 5 (F_1)

ตาราง 4.2.1 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนสัปดาห์ที่ปลูกของลูกผสมรวมหมู่ครั้งที่ 4 (F₄) และพันธุ์พ่อแม่ ที่คัดเลือกจากบ้านหัวไร่ปลายนะ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ และ อ.แม่ระมาด จ.ตาก คู่ที่ 1 ระหว่างพันธุ์วชชะ (WJ) x CMU-B2 และคู่ที่ 2 บือเมี้ยว (BM) x CMU-B2

กลุ่มผสม	จำนวนเมล็ดที่	จำนวนเมล็ดที่	ความงอก (%)	จำนวนสัปดาห์ที่
	เพาะ	งอก		
WJ x CMU-B2	100	98	98	200
BM x CMU-B2	100	100	100	200
WJ	100	95	95	50
BM	100	98	98	50
CMU-B2	100	100	100	50

ตาราง 4.2.2 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนสัปดาห์ที่ปลูกของลูกผสมรวมหมู่ครั้งที่ 5 (F₅) และพันธุ์พ่อแม่ ที่คัดเลือกจากบ้านโกล่งซอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ คู่ที่ 3 ระหว่างพันธุ์บูบือเก็ย (KBS) x CMU-B2

กลุ่มผสม	จำนวนเมล็ดที่	จำนวนเมล็ดที่	ความงอก (%)	จำนวนสัปดาห์ที่
	เพาะ (เมล็ด)	งอก (เมล็ด)		
KBS x CMU-B2	100	100	100	200
KBS	100	97	97	50
CMU-B2	100	100	100	50

ตาราง 4.2.3 เปรียบเทียบความงอกและจำนวนสัปดาห์ที่ปลูกของลูกผสมรวมหมู่ครั้งที่ 5 (F₅) และพันธุ์พ่อแม่ ที่คัดเลือกจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คู่ที่ 4 ระหว่างพันธุ์บูบือเก็ย (BK) x CMU-B2

กลุ่มผสม	จำนวนเมล็ดที่	จำนวนเมล็ดที่	ความงอก (%)	จำนวนสัปดาห์ที่
	เพาะ	งอก		
BK x CMU-B2	100	97	97	200
BK	100	95	95	50
CMU-B2	100	100	100	50

การประเมินลักษณะถูกผสมเทียบกับพันธุ์พ่อแม่

- ประชากรคัดเลือกจากบ้านหัวไร่ปลั่ง ค.แม่ส้ม อ.แม่ระมาด จ.ตาก

คู่ผสม วัวชนะ (W3) x CMU-82

พันธุ์พ่อแม่มีลักษณะทางสัณฐานใกล้เคียงกัน ถูกผสมยังมีการกระจายตัวของรูปร่าง เนื้อมี และทรงอกคล้ายกับพันธุ์แม่ มีการกระจายตัวของลักษณะทางเพศไว้ก่อนในช่วงพ่อแม่ (ตาราง 4.2.4) ได้คัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง มีลักษณะทางสัณฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำมาเชื่อมารวมกันเป็นประชากรชั่วที่ 5 สำหรับปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรต่อไป

คู่ผสม นีลแก้ว (8A) x CMU-82

สายพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์แม่มีความหลากหลายในลักษณะสีของหุ่นเนื้อมี รูปร่างเนื้อมี และทรงอก ถูกผสมมีการกระจายตัวเหมือนกับพันธุ์แม่ ได้คัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง มีลักษณะทางสัณฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำมาเชื่อมารวมกันเป็นประชากรชั่วที่ 5 สำหรับปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรต่อไป (ตาราง 4.2.5)

- ประชากรคัดเลือกจากบ้านไร่หนอง อ.พร้าวจ. เชียงใหม่

คู่ผสม กิมมั่ง (KBS) x CMU-82

สายพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์แม่มีความหลากหลายในลักษณะสีเปลือกนมเม็ด สีของหุ่นเนื้อมี รูปร่างเนื้อมี และทรงอก ถูกผสมยังมีการกระจายตัวของรูปร่างเนื้อมีและทรงอกคล้ายกับพันธุ์แม่ รวมทั้งพบต้นที่เนื้อมีหาง ได้คัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง มีลักษณะทางสัณฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำมาเชื่อมารวมกันเป็นประชากรชั่วที่ 5 สำหรับปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรต่อไป (ตาราง 4.2.6)

- ประชากรคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คู่ผสม นีลถือ (BK) x CMU-82

สายพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์แม่ที่ใช้ในคู่ผสมนี้เพศจ้าว มีความหลากหลายสูงที่สุด ความหลากหลายในลักษณะสีของนมเม็ด สีของหุ่นเนื้อมี รูปร่างเนื้อมี และสีของผลอก ถูกผสมพบความหลากหลายมากที่สุด พบในทุกลักษณะของวัยสีส้มใหม่ มีช่วงการกระจายตัวของความสูง ตั้งแต่ 79-126 ซม. ได้คัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง มีความสูงใกล้เคียงกับพันธุ์แม่และมีลักษณะทางสัณฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำมาเชื่อมารวมกันเป็นประชากรชั่วที่ 5 สำหรับปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรต่อไป (ตาราง 4.2.7)

ตาราง 4.2.4 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 5 ระหว่าง วนจาะ (WJ) กับ CMU-B2
 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อุดมปุรง 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม			
		ชื่อพันธุ์ / ผู้ผสม	WJ	CMU-B2	F ₅
1	สีเปลือกเมล็ด		ขาว	ขาว	ขาว
2	สีเนื้อนุ่มเมล็ด		ขาว	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด		เรียวยาว - โท่ง	เรียวยาว	เรียวยาว - โท่ง
4	ทรงกอ		ตั้งตรง - แน่	ตั้งตรง	ตั้งตรง - แน่
5	สีต้นใบ		เขียว	เขียว	เขียว
6	ลักษณะใบ		เขียว	เขียว	เขียว
7	สีหูใบ		ขาว	ขาว	ขาว
8	สีต้นใบ		ขาว	ขาว	ขาว
9	สีเขียว		เขียว	เขียว	เขียว
10	สีปลีสีธง		เขียว	เขียว	เขียว
11	ลักษณะรวงดอก		ขาว	ขาว	ขาว
12	สีรวงดอก		ขาว	ขาว	ขาว
13	ลักษณะผิวเมล็ด		ขาว	ขาว	ขาว
14	การมีหางข้าว		ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)		104 - 112	100 - 103	105 - 114
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)		134 - 142	130 - 133	135 - 144
17	ความสูงถึงกอข้าว (ซม.)		94 - 110	108 - 129	108 - 147
18	จำนวนหน่อต่อต้น		3 - 7	4 - 11	3 - 9
19	จำนวนรวงต่อต้น		3 - 7	3 - 11	3 - 8
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ต้น)		5.43 - 17.48	6.74 - 20.26	2.96 - 18.26

ตาราง 4.2.5 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 4 ระหว่าง เบ็ญแก้ว (BM) กับ CMU-B2
เปรียบเทียบพันธุสัมพันธ์ ที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตุลาคมปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุคู่ผสม		
		ชื่อพันธุ์ / คู่ผสม	BM	CMU-B2
1	สีเปลือกเมล็ด	ขาว	ขาว	ขาว
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว - แดง	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โทงู๋ - ย้อม	เรียวยาว	เรียวยาว - โทงู๋ - ย้อม
4	ทรงกอ	ตั้งตรง - แฉก	ตั้งตรง	ตั้งตรง - แฉก
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว
6	สีก้านใบ	เขียว	เขียว	เขียว
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว
8	สีโคนใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	สีเขียว	เขียว	เขียว	เขียว
10	สีปล้อง	เขียว	เขียว	เขียว
11	ลักษณะรวงดอก	ขาว	ขาว	ขาว
12	สียอดดอก	ขาว	ขาว	ขาว
13	สีกลีบเลี้ยง	ขาว	ขาว	ขาว
14	การมีหางข้าว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีหางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	86 - 93	100 - 103	88 - 98
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	116 - 123	130 - 133	118 - 128
17	ความสูงถึงกอข้าว (ซม.)	102 - 140	108 - 129	104 - 145
18	จำนวนหน่อต่อต้น	3 - 11	4 - 11	3 - 7
19	จำนวนรวงต่อต้น	3 - 11	3 - 11	3 - 7
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ต้น)	3.16 - 21.29	6.74 - 20.26	2.68 - 18.65

ตาราง 4.2.6 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 5 ระหว่าง กีนบ่อเชียง (KBS) กับ CMU-B2
เปรียบเทียบพันธุกรรมที่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตุลาคมปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุกรรม		
		KBS	CMU-B2	F ₂
1	สีเปลือกเมล็ด	ฟาง - ฟางกระ น้ำตาล	ฟาง	ฟาง
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว - แดง	ขาว	ขาว
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โท่ง	เรียวยาว	เรียวยาว - โท่ง
4	ทรงกอ	ตั้งตรง - หนา	ตั้งตรง	ตั้งตรง - หนา
5	สีแผ่นใบ	เขียว	เขียว	เขียว
6	สีกาวใบ	เขียว	เขียว	เขียว
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว
8	สีต้นใบ	ขาว	ขาว	ขาว
9	สีเขียว	เขียว	เขียว	เขียว
10	ก้านตั้ง	เขียว	เขียว	เขียว
11	สีกลีบรองดอก	ขาว	ขาว	ขาว
12	สีอกลดอก	ขาว	ขาว	ขาว
13	สีกลีบเลี้ยง	ขาว	ขาว	ขาว
14	กรรมวิธีหุงข้าว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	95 - 103	100 - 103	97 - 106
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	125 - 133	130 - 133	127 - 136
17	ความสูงถึงกอข้าว (ซม.)	105 - 125	108 - 128	108 - 139
18	จำนวนหน่อต่อต้น	4 - 12	4 - 11	6 - 10
19	จำนวนรวงต่อต้น	4 - 11	3 - 11	5 - 10
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ต้น)	7.36 - 16.53	6.74 - 20.26	4.40 - 17.41

ตาราง 4.2.7 ลักษณะโครงสร้างของลูกผสมข้าวที่ 5 ระหว่าง เบ็ญจ (BK) กับ CMU-B2
 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตุลาคมปี 2558

ที่	ลักษณะ	พันธุ์ผู้ผสม		
		BK	CMU-B2	F ₂
1	สีเปลือกเมล็ด	ม่วง - ฟางกระ น้ำตาช - น้ำตาช	ฟาง	ฟาง - ฟางกระ น้ำตาช - น้ำตาช
2	สีเยื่อหุ้มเมล็ด	ขาว - แดง	ขาว	ขาว - แดง
3	รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว - โหน่ง	เรียวยาว	เรียวยาว - โหน่ง
4	ทรงกอ	ตั้งตรง - แห่	ตั้งตรง	ตั้งตรง - แห่
5	สีต้นใบ	เขียว	เขียว	เขียว - เขียวขอบม่วง
6	สีก้านใบ	เขียว	เขียว	เขียว - ม่วงอ่อน
7	สีหูใบ	ขาว	ขาว	ขาว - ม่วงอ่อน
8	สีอินโน	ขาว	ขาว	ขาว
9	สีเขียว	เขียวอ่อน	เขียว	เขียว - ม่วงอ่อน
10	ก้านตั้ง	เขียวอ่อน	เขียว	เขียว - ม่วงอ่อน
11	สีกลีบรองดอก	ขาว	ขาว	ขาว - ม่วง
12	สีดอกดอก	ขาว - แดง	ขาว	ขาว - แดง - ม่วง
13	สีกลีบเลี้ยง	ขาว	ขาว	ขาว - ม่วง
14	กรรมวิหียงข้าว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี - มีบางเมล็ด
15	อายุออกดอก (วันหลังปลูก)	96 - 102	100 - 103	77 - 96
16	อายุสุกแก่ (วันหลังปลูก)	126 - 132	130 - 133	107 - 126
17	ความสูงถึงกอข้าว (ซม.)	77 - 97	108 - 128	79 - 126
18	จำนวนหน่อต่อต้น	4 - 9	4 - 11	3 - 13
19	จำนวนรวงต่อต้น	4 - 9	3 - 11	3 - 11
20	น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ต้น)	1.85 - 10.58	6.74 - 20.26	3.29 - 16.99

a) วัชชิว (WJ) x CMU-B2

บ) บัวอินทรี (BM) x CMU-B2

ค) กิ่งพันธุ์ 94 (KBS) x CMU-B2

ภาพ 4.2.2 ลักษณะต้นและเมล็ดลูกผสมชั่วที่ 5 เทียบกับสายพันธุ์พ่อแม่

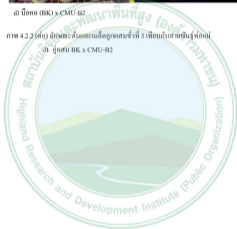
- กลุ่ม WJ x CMU-B2
- กลุ่ม BM x CMU-B2
- กลุ่ม KBS x CMU-B2

ด) บิ๊กคอ (BK) x CMU-B2

ภาพ 4.2.2 (ต่อ) ลักษณะต้นและเมล็ดของแถวที่ 5 เปรียบกับสายพันธุ์ท้องถิ่น

ด) คู่ผสม BK x CMU-B2

4.3 การขยายประชากรลูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงขุนน้ำนางน ฤดูในปี 2558

การเลือกพื้นที่ที่จะช่วยขยายปลูก

ในช่วงสิ้นเดือนพฤษภาคมได้เดินทางไปในพื้นที่เขตสูงสุดกับกรมศรกรในเขตอำเภอ
หมื่น จังหวัดน่าน และบริเวณใกล้เคียง เช่น อำเภอวังแก้ว จังหวัดแพร่ พบว่าในปี 2558 นี้ ฤดู
ฝนมาช้ากว่าปกติทำให้การปลูกข้าวต้องเลื่อนช้าออกไปจากเดิม คือปกติจะปลูกข้าวไร่ในช่วง
เดือนพฤษภาคม แต่ในปีนี้สามารถปลูกได้ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม ในส่วนของ
จำนวนจากปกติปลูกในช่วงต้นเดือนกรกฎาคมก็ต้องเลื่อนไปปลูกในช่วงปลายกรกฎาคมถึง
สิงหาคม

ภาพ 4.3.1 แสดงเปลี่ยนความคิดกันกับเกษตรกร

ปลูกปลูกผสมและพันธุ์พ่อแม่ในแปลงเกษตรกร บ้านน้ำขวาง ตำบลเมืองสี อำเภอหนอง
เมืง จังหวัดน่าน จำนวน 2 แปลง แบ่งเป็นสภาพไร่ 1 แปลงและสภาพนา 1 แปลง ในสภาพนา
ปลูกปลูกผสมและพันธุ์พ่อแม่ได้ทั้งหมด 5 คู่ผสม ได้แก่

1. เมสซี (BA3) x CMU-B2
2. เมสซี (BA3) x CMU-L2
3. เจ้าปรี๊ดดำ (JPD1) x CMU-B2
4. เจ้าปรี๊ดดำ (JPD1) x CMU-L2
5. เจ้าปรี๊ดดำ (JPD1) x PTT1

ในสภาพไร่ปลูกปลูกผสมและพันธุ์พ่อแม่ได้ทั้งหมด 4 คู่ผสม โดยคู่ผสมที่ 1 เจ้าปรี๊ดดำ
(JPD1) x CMU-B2 ถูกผสมข้ามแรกเกิดเมล็ดน้อยมากจึงละทิ้งเพื่อปลูกในสภาพนาเท่านั้น

แปลงที่ 1 ปลูกในสภาพไร่ หนองสวน บ้านน้ำขวาง ตำบลเมืองสี อำเภอหนองเมืง จังหวัดน่าน

ทดลองในแปลงของนายเทียม นวอแขวง ในแปลงปี 2557 มีการปลูกข้าวมาในฤดูฝน
และตามด้วยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูหลัง สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นดินปนทรายปนทราย พื้นที่เป็นนา
ชั้นบนโดยความสูง 320 จากระดับน้ำทะเล

งานทดลองให้ผลกล้าวันที่ 25 มิถุนายน 2558 และย้ายกล้าไปปักดำในแปลงเกษตรกร
วันที่ 28 กรกฎาคม 2558 (ภาพที่ 4.3.2)

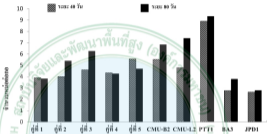

ภาพ 4.3.2 การปลูกข้าวฤดูฝนในภาคเหนือตอนบน

การเข้าทำลายของแมลงยี่

ตรวจนับการเข้าทำลายของแมลงยี่ที่ 40 และ 80 วันหลังปักชำ ไม่พบการเข้าทำลายของแมลงยี่ในแปลงควบคุม (ตาราง 4.3.1) ต้นข้าวแตกอกระหว่าง 4-7 วันต่อต้นในระยะเวลา 40-80 วันหลังปักชำทุกวัน PTT1 แยกออกสูงกว่าพันธุ์อื่นที่ 8-9 แห่ง (ภาพ 4.3.3)

ภาพ 4.3.3 จำนวนหน่อต่อกอเฉลี่ยที่ 40 และ 80 วันหลังปักชำของถูกผสมชั่วที่ 2 และพันธุ์พ่อแม่ปลูกในสภาพนาสวน

ตาราง 4.3.1 ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อต่อต้น ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อตบิวต์ต่อต้นและเปอร์เซ็นต์การเจริญงอกงามของแมลงบัว ที่ระยะ 40 และ 80 วันหลังย้ายกล้าข้าวถูกผสมรวม
 ระบุซ้ำที่ 2 เปรียบเทียบกับต้นผู้พ่อแม่ ปลูกทดสอบในสภาพข้าวไร่สวนที่แปลงเกษตรการบ้านวังแขม ตำบลหนองฝั้น อำเภอหนองหาน จังหวัดน่าน ฤดูแล้งปี 2558

ต้นแม่พันธุ์	40 วัน(หลังย้ายต้น)			80 วัน (หลังย้ายต้น)		
	จำนวนหน่อต้น	จำนวนหน่อตบิวต์ต้น	การเจริญงอก(%)	จำนวนหน่อต้น	จำนวนหน่อตบิวต์ต้น	การเจริญงอก(%)
BA3 x CMU-L2	4 f	0	0	5 bcd	0	0
BA3 x CMU-B2	4 f	0	0	4 de	0	0
JPD1 x CMU-L2	4 ef	0	0	4 cde	0	0
JPD1 x CMU-B2	5 de	0	0	6 bc	0	0
JPD1 x PTT1	5 bc	0	0	5 bcde	0	0
ต้นผู้แม่						
BA3	3 g	0	0	4 cde	0	0
JPD1	3 g	0	0	3 e	0	0
ต้นผู้พ่อ						
CMU-L2	5 od	0	0	7 ab	0	0
CMU-B2	6 b	0	0	7 ab	0	0
PTT1	9 a	0	0	10 a	0	0
F-test	***	-	-	***	-	-
LSD 0.05	0.58	-	-	2.51	-	-
CV (%)	7.1	-	-	26.4	-	-

*** แสดงอย่างมีนัยสำคัญที่ $P < 0.001$, NS ไม่มีความแตกต่าง, ตัวอักษรภายในกลุ่มพื้นที่เดียวกันที่แตกต่างกับสองถึงสามเขตผ่านกันภายในกลุ่มนั้น อย่างมีนัยสำคัญที่ $P < 0.05$

ลักษณะทางพืชไร่

ข้อที่ 1. ไร่ชื้อ (BA3) x CMU-B2

เมื่อปลูกในสภาพนาสวน พันธุ์แม่ BA3 มีต้นเตี้ยกว่า จำนวนรวง ขนาดรวง น้อยกว่า พันธุ์พ่อ CMU-B2 มีการติดเมล็ด 75% ให้น้ำหนักเมล็ดชื้อน้อยกว่า ถูกผสมระหว่างตัวระหว่าง พันธุ์พ่อแม่ในเกือบทุกลักษณะมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับพันธุ์ CMU-B2 พบการกระจายให้ต้นสูง กว่าพ่อแม่ มีจำนวนช่อล่อต่อรวงมากกว่าแม่ ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นน้อยกว่าพันธุ์พ่อ (ตาราง 4.3.2)

ข้อที่ 2. ไร่ชื้อ (BA3) x CMU-L2

พันธุ์แม่ BA3 มีต้นเตี้ยกว่า จำนวนรวงขนาดรวงน้อยกว่าพันธุ์พ่อ CMU-L2 มีการติดเมล็ดและ ให้น้ำหนักเมล็ดชื้อน้อยกว่า ถูกผสมระหว่างตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่ในเกือบทุก ลักษณะ มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับพันธุ์ CMU-L2 มีจำนวนช่อล่อต่อรวงมากกว่าพ่อแม่ แต่มี เปอร์เซ็นต์เมล็ดดี ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยระหว่างพันธุ์พ่อแม่ (ตาราง 4.3.3)

ข้อที่ 3. ไร่ปลูกเดี่ยว (JPD1) x CMU-B2

เมื่อปลูกในสภาพนาสวน พันธุ์แม่ JPD1 มีต้นเตี้ยกว่า จำนวนรวงและช่อล่อต่อรวง น้อยกว่าพันธุ์พ่อ CMU-B2 มีการติดเมล็ด 70% ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยน้อยกว่า ถูกผสม กระจายตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่ในเกือบทุกลักษณะมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับพันธุ์แม่ JPD1 พบการ กระจายให้ต้นสูงกว่าพ่อแม่ มีจำนวนช่อล่อต่อรวงมากกว่าแม่ ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นต่ำมาก (ตาราง 4.3.4)

ข้อที่ 4. ไร่ปลูกเดี่ยว (JPD1) x CMU-L2

พันธุ์แม่ JPD1 มีต้นเตี้ยกว่า มีจำนวนรวงน้อยกว่าพันธุ์พ่อ CMU-L2 มีการติดเมล็ดและ ให้น้ำหนักเมล็ดชื้อน้อยกว่า ถูกผสมกระจายตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่ในเกือบทุกลักษณะ มี ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับพันธุ์ CMU-L2 มีจำนวนช่อล่อต่อรวงมากกว่าพ่อแม่ แต่มีเปอร์เซ็นต์เมล็ด ดี ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยระหว่างพันธุ์พ่อแม่ค่อนข้างใกล้เคียงกับพันธุ์ CMU-L2 (ตาราง 4.3.5)

ข้อที่ 5. ไร่ปลูกเดี่ยว (JPD1) x PTT1

พันธุ์พ่อแม่มีค่าเฉลี่ยความสูงต้น ความยาวรวง จำนวนช่อล่อและเปอร์เซ็นต์เมล็ดดี ใกล้เคียงกัน พันธุ์พื้นเมือง JPD1 มีเมล็ดขนาดเล็กกว่า PTT1 แต่ให้ผลผลิตต่อต้นน้อยกว่า ถูกผสมกระจายตัวในลักษณะความสูงและความยาวรวงนอกเหนือขอบเขตพ่อแม่ ส่วนลักษณะ อื่นกระจายตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่ แต่มีเปอร์เซ็นต์เมล็ดดี ให้น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยระหว่าง พันธุ์พ่อแม่ค่อนข้างใกล้เคียงกับพันธุ์ JPD1 (ตาราง 4.3.6)

ตาราง 4.3.2 ลักษณะทางพืชไร่ของพันธุ์แม่ (BA3) พันธุ์พ่อ (CMU-B2) และลูกผสมรวมหมู่รุ่นที่ 2 ในฤดูปลูกหน้าหนาวสวน อุตุณปี 2558

ลักษณะ	BA3			CMU-B2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	64-86	76	7.25	64-110	83	8.90	72-141	109	13.83
2. จำนวนหน่อต่อต้น	4-15	9	3.59	6-29	14	5.90	3-27	9	4.72
3. จำนวนรวงต่อต้น	2-13	7	3.20	5-28	13	5.57	3-26	8	4.57
4. ความยาวรวง (ซม.)	16-23	20	2.09	19-33	25	2.68	22-33	26	2.64
5. จำนวนระแนงต่อรวง	5-10	8	1.30	8-12	10	1.15	6-12	9	1.65
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	31-126	70	24.59	69-196	133	31.14	76-264	128	45.20
7. เหมสี (%)	19.6-98.2	75.1	16.88	76.9-95.0	87.9	5.07	29.9-93.0	65.1	14.71
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.4-3.6	3.5	0.10	3.6-3.7	3.6	0.06	3.2-3.3	3.2	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	3.0-19.1	9.1	4.30	10.0-88.9	37.7	18.17	1.3-30.1	13.5	6.87
10. ผลผลิต (กรัม/ตรม.)	146.6-153.4	150.0	4.81	580.0-590.0	585.0	7.07	236.9-255.4	246.2	13.08

หมายเหตุ ลูกดำวันที่ 25 มิถุนายน 2558 ปีดำวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 BA3 CMU-B2 และ F₂ มีอายุออกดอก 50% ของแปลงเท่ากับ 196 120 และ 104 วัน ตามลำดับ

ตาราง 4.3.3 ลักษณะทางพืชไร่ของพันธุ์แม่ (BA3) พันธุ์พ่อ (CMU-L2) และลูกผสมรวมพันธุ์ที่ 2 ปลูกในสภาพข้าวนาสวน ฤดูนาปี 2558

ลักษณะ	BA3			CMU-L2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	64-86	76	7.25	61-105	88	10.96	71-134	103	12.82
2. จำนวนหน่อต่อต้น	4-15	9	3.59	4-19	11	3.89	4-19	8	3.25
3. จำนวนรวงต่อต้น	2-13	7	3.20	4-18	10	3.82	4-19	8	3.25
4. ความยาวรวง (ซม.)	16-23	20	2.09	17-30	26	2.62	13-31	24	3.32
5. จำนวนระยะปล้องรวง	5-10	8	1.30	7-16	10	1.61	7-13	9	1.48
6. จำนวนข้อต่อปล้องรวง	31-126	70	24.59	69-216	159	36.00	50-232	130	43.19
7. เมล็ดสี (%)	19.6-98.2	75.1	16.88	52.8-97.8	78.5	11.45	15.4-79.7	57.9	11.80
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.4-3.6	3.5	0.10	3.2-3.3	3.2	0.06	3.6-3.7	3.6	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	3.0-19.1	9.1	4.30	7.9-47.2	25.4	10.08	5.1-39.5	17.1	8.13
10. ผลผลิต (กรัม/ตรม.)	146.6-153.4	150.0	4.81	442.8-451.6	447.2	6.22	253.6-269.0	261.3	10.89

หมายเหตุ: ลูกดำวันที่ 25 มิถุนายน 2558 ถึงดำวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 BA3 CMU-L2 และ F₂ มีข้อมูลออกดอก 50% ของแปลงเท่ากับ 106 120 และ 104 วัน ตามลำดับ

ตาราง 4.3.4 ลักษณะทางพีชีโรของต้นทุเรียน (JPD1) ต้นทุเรียน (CMU-B2) และทุเรียนที่วางขายวันที่ 2 พฤศจิกายน 2558 ในสวนทุเรียนสวน ตูม ไร่ 2558

ลักษณะ	JPD1			CMU-B2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	51-87	68	10.23	64-110	83	8.90	72-137	102	14.96
2. จำนวนหน่อต่อต้น	2-9	5	2.42	6-29	14	5.90	3-13	6	2.43
3. จำนวนรวงต่อต้น	2-9	5	2.31	5-28	13	5.57	2-13	6	2.48
4. ความยาวรวง (ซม.)	20-28	25	2.12	19-33	25	2.68	21-33	27	2.86
5. จำนวนระแนงต่อรวง	4-10	8	1.36	8-12	10	1.15	5-12	9	1.51
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	49-191	116	33.04	69-196	133	31.34	57-293	134	54.12
7. เมกซ์ซี (%)	47.8-86.1	70.0	10.18	76.9-95.0	87.9	5.07	11.3-88.1	68.3	17.10
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.3-5.4	3.4	0.06	3.6-3.7	3.6	0.06	3.2-3.4	3.3	0.10
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ชิ้น)	1.3-17.6	8.4	5.25	10.0-88.9	37.7	18.17	0.4-28.4	11.5	8.46
10. ผลผลิต (กรัม/ตรม.)	143.1-148.1	145.6	3.54	580.0-590.0	585.0	7.07	166.7-182.8	174.8	11.38

หมายเหตุ: ผลผลิตเฉลี่ย 25 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 JPD1 CMU-B2 และ F₂ มีอายุเฉลี่ย 50% ของแปลงเท่ากับ 107, 116 และ 104 วัน ตามลำดับ

ตาราง 4.3.5 ลักษณะทางพืชไร่ของต้นทุเรียน (JPD1) พันธุ์พ่อ (CMU-L2) และถูกผสมรวมหมู่ครั้งที่ 2 ปลูกในสภาพข้าวนาสวน ฤดูนาปี 2558

ลักษณะ	JPD1			CMU-L2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	51-87	68	10.23	61-105	88	10.08	79-143	106	11.13
2. จำนวนหน่อต่อต้น	2-9	5	2.42	4-19	11	3.89	3-20	9	4.49
3. จำนวนรวงต่อต้น	2-9	5	2.31	4-18	10	3.82	3-20	9	4.31
4. ความยาวรวง (ซม.)	20-28	25	2.12	17-30	26	2.62	17-29	25	2.88
5. จำนวนระแนงต่อรวง	4-10	8	1.36	7-16	10	1.61	5-13	9	1.49
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	49-191	116	33.04	69-216	159	36.00	52-225	125	36.94
7. เมล็ด (%)	47.8-86.1	70.0	10.18	52.8-97.8	78.5	11.45	25.1-81.9	57.5	12.79
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.3-3.4	3.4	0.06	3.2-3.3	3.2	0.06	3.6-3.7	3.6	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/ชิ้น)	1.3-17.6	8.4	5.25	7.9-47.2	25.4	10.08	3.5-59.9	18.7	12.32
10. ผลผลิต (กรัม/ตรม.)	143.1-148.1	145.6	3.54	442.8-451.6	447.2	6.22	310.2-328.7	319.5	13.08

หมายเหตุ ลอกกล้าวันที่ 25 มิถุนายน 2558 ปักดำวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 JPD1 CMU-L2 และ F₂ มีอายุปลูก 50% ของแปลงเท่ากับ 107 120 และ 105 วัน ตามลำดับ

ตาราง 4.3.6 ลักษณะทางพืชไร่ของต้นทุเรียน (JPD1) ต้นทุเรียน (PTT1) และลูกทุเรียนรวมทุเรียนที่ 2 ปกติ ในสภาพข้าวแวนสวน ฤดูนาปี 2558

ลักษณะ	JPD1			PTT1			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	51-87	68	10.23	58-73	64	3.59	33-130	85	17.84
2. จำนวนหน่อต่อต้น	2-9	5	2.42	7-22	13	3.50	3-17	6	2.72
3. จำนวนรวงต่อต้น	2-9	5	2.31	7-22	12	3.48	3-17	6	2.96
4. ความยาวรวง (ซม.)	20-28	25	2.12	20-29	25	1.82	17-35	27	3.31
5. จำนวนระแนงต่อรวง	4-10	8	1.36	7-11	9	0.85	6-12	9	1.50
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	49-191	116	33.04	51-182	113	28.89	65-259	128	43.16
7. เมทิลลิ (%)	47.8-86.1	70.0	10.18	44.4-90.0	75.9	8.28	27.5-91.8	67.1	15.90
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.3-3.4	3.4	0.06	2.6-2.7	2.7	0.06	3.3-3.4	3.3	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	1.3-17.6	8.4	5.25	10.3-54.3	24.1	8.97	0.2-29.1	10.1	7.28
10. ผลผลิต (กรัม/ตรม.)	143.1-148.1	145.6	3.54	392.1-397.3	394.7	3.68	161.7-183.4	172.6	15.34

หมายเหตุ ลูกกล้าวันที่ 25 มิถุนายน 2558 ปีกล้าวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 JPD1 PTT1 และ F₂ มีอายุต้นปลูก 50% ของแปลงเท่ากับ 107 115 และ 104 วัน ตามลำดับ

แปลงที่ 2 ปลูกในสภาพข้าวไร่ บ้านบัวแขวง ตำบลเมืองสี อำเภอหนองบัว จังหวัดขอนแก่น

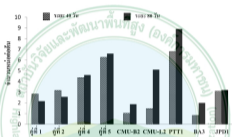
ปลูกในสภาพไร่ของนายพงษ์ ชนสินธุ์ สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ลาดเอียงมีความชันประมาณ 40% มีการทำแนวระดับขวางความลาดเอียงเฉพาะแนว และปลูกขางพาราอายุประมาณ 3 ปี ระยะห่าง 3 x 6 เมตร ความสูง 420 เมตรจากระดับน้ำทะเล หนองบ่ออี๊ดปลูกชุดทดสอบวันที่ 3 มิถุนายน 2558 (ภาพ 4.3.3)

ภาพ 4.3.4 การปลูกข้าวลูกผสมในสภาพข้าวไร่ในแปลงเกษตรกร

การเข้าทำลายของแมลงผีเสื้อ

ตรวจนับการเข้าทำลายของแมลงผีเสื้อที่ 40 และ 80 วันหลังปักชำไม้พบการเข้าทำลายของแมลงผีเสื้อในแปลงกษัตริศรเช่นเดียวกับแปลงข้าวนาสวน (ตาราง 4.3.7) พันธุ์ CMU-B2 BA3 และ JPD1 แดกออกดอกเร็วกว่า 1-3 วันก่อนที่ต้น ส่วน CMU-L2 แดกออกดอกช้ากว่า 2-5 วันก่อนต้นในระยะ 40-80 วันหลังปักชำยกเว้น PTT1 แดกออกดอกช้ากว่าพันธุ์อื่นที่ 7-9 วันก่อนต้น ถูกผสมมีจำนวนหน่อเฉลี่ยระหว่าง 2-6 หน่อต่อต้น (ภาพ 4.3.3)

ภาพ 4.3.5 จำนวนหน่อต่อกอเฉลี่ยที่ 40 และ 80 วันหลังปักชำของถูกผสมชาติที่ 2 และพันธุ์พ่อแม่ปลูกในสภาพข้าวไร่

ตาราง 4.3.7 ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อต่อต้น ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อตบิวต์ต่อต้นและเปอร์เซ็นต์การเจริญงอกงามของแมลงบัว ที่ระยะ 40 และ 80 วันหลังย้ายกล้าของข้าวถูกผสม
รวมหนูชี้ตัวที่ 2 เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ ปุ๋ยทุกผสมในสภาพข้าวไร่ที่แปลงเกษตรกรบ้านเนินเขาวัง ตำบลนาหมื่น อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ตุลาคมปี 2558

คุณสมบัติ	70 วัน (หลังยอดเริ่มโต)			140 วัน (หลังยอดเริ่ม)		
	จำนวนหน่อต้น	จำนวนหน่อตบิวต์	การเจริญงอก (%)	จำนวนหน่อต้น	จำนวนหน่อตบิวต์	การเจริญงอก (%)
BA3 x CMU-L2	3 c	0	0	3 dc	0	0
BA3 x CMU-B2	3 c	0	0	2 c	0	0
JPD1 x CMU-L2	4 b	0	0	4 cd	0	0
JPD1 x PTT1	6 a	0	0	7 b	0	0
พันธุ์แม่						
BA3	2 cd	0	0	4	0	0
JPD1	3 c	0	0	3 cdc	0	0
พันธุ์พ่อ						
CMU-L2	3 c	0	0	5 c	0	0
CMU-B2	2 d	0	0	4	0	0
PTT1	7 a	0	0	9 a	0	0
F-test	***	-	-	***	-	-
LSD 0.05	0.70	-	-	1.03	-	-
CV (%)	10.8	-	-	22.0	-	-

*** แสดงค่ามีนัยสำคัญที่ $P < 0.001$, NS ไม่มีความแตกต่าง, ตัวอักษรตามหลังกลุ่มพิมพ์เล็กที่แสดงต่างกันแสดงถึงความแตกต่างกันภายในกลุ่มนี้ ค่ามีนัยสำคัญที่ $P < 0.05$
s ไม่มีข้อมูลเนื่องจากต้นข้าวตาย

ลักษณะทางพืชไร่

เมื่อปลูกในสภาพไร่สั้นข้าวเจริญเติบโตในช่วงแรกได้ระยะหนึ่ง เมื่อถึงระยะออกดอกในสภาพไร่ได้วันผลกระทบน้อยอย่างรุนแรงเนื่องจากไม่มีต้นกลในพื้นที่ยังตั้งข้าวอายุได้ 40 วัน ทำให้ท้องแก่มางพันธุ์ผสมลูกผสมส่วนใหญ่ไม่ได้ผลผลิตเนื่องจากต้นข้าวแห้งตาย สามารถเก็บเกี่ยวเมล็ดลูกผสมได้ประมาณ 30-50 พันธุ์ต่อคู่ผสมเท่านั้น

คู่ที่ 1 เมล็ด (BA3) x CMU-B2

เมื่อถึงระยะเก็บเกี่ยว พันธุ์พ่อแม่ BA3 และ CMU-B2 ทั้งหลายไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ ลูกผสมเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี มีรวมเล็ก เมล็ดเล็ก น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ย 0.2-4 กรัม/ต้น (ตาราง 4.3.8)

คู่ที่ 2 เมล็ด (BA3) x CMU-L2

พันธุ์พ่อแม่ BA3 ตีงแห้งตาย ส่วนพันธุ์พ่อ CMU-L2 และลูกผสมที่ผลิตมีความสูงระหว่าง 67-113 ซม. เมื่อเทียบกับพันธุ์พ่อ ลูกผสมกระจายได้ใกล้เคียงกัน มีเปอร์เซ็นต์เมล็ดดี 100% น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ย 0.3-20 กรัม (ตาราง 4.3.9)

คู่ที่ 4 เมล็ดเปลือกดำ (JPD1) x CMU-L2

พันธุ์พ่อแม่มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อ ความยาววงโคจรที่ต่างกัน CMU-L2 มีจำนวนข้อดอกสูงวัยตั้งแต่เปอร์เซ็นต์เมล็ดดีและน้ำหนักเมล็ดน้อยกว่า JPD1 ลูกผสมกระจายตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่เกือบทุกลักษณะ มีจำนวนข้อดอกต่อรวงมากกว่าพ่อแม่ แต่มีเปอร์เซ็นต์เมล็ดดี 100% น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยระหว่างพันธุ์พ่อแม่ก่อนไปทาง JPD1 (ตาราง 4.3.10)

คู่ที่ 5 เมล็ดเปลือกดำ (JPD1) x PTT1

เมื่อปลูกในสภาพไร่พันธุ์พื้นเมือง JPD1 มีต้นสูงกว่า PTT1 มีจำนวนวงเมล็ดน้อยกว่า พันธุ์พื้นเมือง JPD1 มีเมล็ดขนาดใหญ่กว่า PTT1 แต่ให้ผลผลิตต่อต้นน้อยกว่า ลูกผสมกระจายตัวในลักษณะความสูงและความยาววงโคจรน้อยของพ่อแม่ ส่วนลักษณะอื่นกระจายตัวระหว่างพันธุ์พ่อแม่ แต่มีเปอร์เซ็นต์เมล็ดดี 100% น้ำหนักเมล็ดต่อต้นเฉลี่ยน้อยกว่าพันธุ์พ่อแม่ (ตาราง 4.3.11)

การประเมินลักษณะคุณภาพพืชผลเทียบกับพันธุ์พ่อแม่

เมื่อปลูกในสภาพนา สายพันธุ์พ่อแม่มีค่าธาตุเหล็กในเมล็ดระหว่าง 6.7-10.1 mg/kg โดยพันธุ์เจ้าเปลือกดำ CMU-B2 และปทุมธานี 1 มีค่าสูงสุด ส่วนเมล็ดลูกผสมมารูได้จาก 5 ชุด พบว่ามีค่าระหว่าง 6.8-7.7 mg/kg เมื่อปลูกในสภาพไร่พันธุ์ BA3 CMU-B2 และลูกผสมระหว่างทั้ง 2 พันธุ์ ไม่มีเมล็ดสำหรับวิเคราะห์จึงวิเคราะห์เฉพาะคู่ที่เหลือพบว่าทุกพันธุ์และคู่ผสมยกเว้นปทุมธานี 1 มีค่าเหล็กไม่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 9.5-10.7 mg/kg ขณะที่ปทุมธานี 1 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 7.0 mg/kg

สำหรับธาตุสังกะสี เมื่อปลูกในสภาพนาพบว่าสายพันธุ์พ่อแม่พื้นเมืองเบงลือะและเจ้าเปลือกส้มและถูกผสมลูกมีค่าสูงกว่าพันธุ์พ่อแม่ไม่ว่าในแปลง CMU-L2 CMU-B2 และปลูกนาข้าว 1 โดยที่มีค่าธาตุสังกะสีระหว่าง 28.0-31.1 mg/kg เมื่อปลูกในสภาพไร่ปลูกนาข้าว 1 เจ้าเปลือกส้มและถูกผสมระหว่างทั้งสองพันธุ์มีค่าสูงสุดมีค่าระหว่าง 22.1-22.8 1 mg/kg ส่วนที่เหลืองมีค่าระหว่าง 17.8-18.8 1 mg/kg

จากการวิเคราะห์ในฤดูนาปีไร่ สายพันธุ์พ่อแม่ทุกพันธุ์ยกเว้นปลูกนาข้าว 1 ตรวจไม่พบปริมาณสารหอมในเมล็ด ขณะเฉพาะในพันธุ์ปลูกนาข้าว 1 และในถูกผสมระหว่างเจ้าเปลือกส้มกับปลูกนาข้าว (ตาราง 4.1.11) ในฤดูปลูกนี้จึงเลือกวิเคราะห์ความหอมเฉพาะคู่ผสม JPD1 x PTT1 ที่ตรวจพบสารหอมเท่านั้น พบว่าในพันธุ์พ่อแม่เจ้าเปลือกส้มตรวจไม่พบสารหอม ปลูกนาข้าว 1 มีค่าความหอม 2AP เท่ากับ 2.97 และ 4.45 ppm ขณะที่ถูกผสมรวมกันมีค่าเท่ากับ 0.98 และ 0.68 ppm เมื่อปลูกในสภาพนาและสภาพไร่ ตามลำดับ (ตาราง 4.3.12)

ตาราง 4.3.8 ลักษณะทางกายภาพของอุทกสมรรมหมู่พื้นที่ 2 ระหว่าง BA3 และ CMU-B2 ปกติในสภาพข้าวไร่ ฤดูแล้งปี 2558

ลักษณะ	BA3			CMU-B2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงดิน (ซม.)	-	-	-	-	-	-	47-98	74	11.25
2. จำนวนหน่อต่อต้น	-	-	-	-	-	-	1-7	3	1.55
3. จำนวนรวงต่อต้น	-	-	-	-	-	-	1-6	2	1.20
4. ความยาวรวง (ซม.)	-	-	-	-	-	-	16-20	18	1.78
5. จำนวนระยะปล้องรวง	-	-	-	-	-	-	4-8	6	1.12
6. จำนวนข้อต่อออกต่อรวง	-	-	-	-	-	-	28-73	46	13.74
7. ылกสี (%)	-	-	-	-	-	-	5.3-58.1	28.5	20.76
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	-	-	-	-	-	-	2.5-2.6	2.6	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	-	-	-	-	-	-	0.2-4.1	1.1	1.12
10. หอยเช็ด (กรัม/ตรม.)	-	-	-	-	-	-	17.3-19.0	18.2	1.20

หมายเหตุ หอยเช็ดเมล็ดวันที่ 3 มิถุนายน 2558 F₂ มีอายุออกดอก 50% ของปลูกเมล็ดกับ 95 วัน ขึ้น (ข้อมูลทั้งหมดนี้เนื่องจากภาวะฝนแล้ง

ตาราง 4.3.9 ลักษณะทางพืชไร่ของพันธุ์พืช (CMU-L2) ถูกผสมรวมพันธุ์ที่ 2 ระหว่าง BA3 และ CMU-L2 ปักในสภาพข้าวไร่ ฤดูนาปี 2558

ลักษณะ	BA3			CMU-L2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	-	-	-	70-100	79	11.96	67-113	89	13.88
2. จำนวนหน่อต่อต้น	-	-	-	2-6	3	1.67	2-14	5	3.14
3. จำนวนรวงต่อต้น	-	-	-	2-6	3	1.67	2-9	3	2.17
4. ความยาวรวง (ซม.)	-	-	-	23-29	26	2.20	14-25	20	4.06
5. จำนวนระยะปลีต่อรวง	-	-	-	9-11	10	1.00	3-12	8	2.87
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	-	-	-	95-141	115	20.43	24-130	66	34.92
7. เมล็ดสี (%)	-	-	-	13.5-75.8	40.8	27.66	13.8-92.3	63.9	25.14
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	-	-	-	3.3-3.4	3.4	0.06	3.4-3.7	3.6	0.15
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	-	-	-	0.3-9.7	3.5	3.98	0.3-20.0	3.4	4.71
10. หอยหีด (กรัม/ตรม.)	-	-	-	52.4-57.1	54.8	3.32	50.9-54.3	52.6	2.40

หมายเหตุ หอยหีดเฉลี่ยวันที่ 3 มิถุนายน 2558 CMU-L2 และ F₂ มีน้ำหนักร้อยละ 50% ของแม่พ่อแม่พันธุ์ 96 และ 108 วัน ตามลำดับ พันธุ์ BA3 เก็บเกี่ยวเนื่องจากภาวะฝนแล้ง

ตาราง 4.3.10 ลักษณะทางชีวไวของพันธุ์ใหม่ (JPD1) พันธุ์ต่อ (CMU-L2) และถูกผสมวาระหมู่ข้าวที่ 2 ปลูกในสภาพข้าวไร่ ดุสนปี 2558

ลักษณะ	JPD1			CMU-L2			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	72-107	99	9.91	70-100	79	11.96	68-121	91	13.37
2. จำนวนหน่อต่อต้น	1-7	3	1.41	2-6	3	1.67	2-10	4	2.03
3. จำนวนรวงต่อต้น	1-7	3	1.36	2-6	3	1.67	1-10	4	2.13
4. ความยาวรวง (ซม.)	21-26	23	1.73	23-29	26	2.20	19-32	25	3.78
5. จำนวนระยะปล้องรวง	7-9	8	0.84	9-11	10	1.00	7-15	10	2.04
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	81-105	90	9.76	95-141	115	20.43	38-254	116	51.08
7. เมทิล (%)	56.8-72.8	62.6	6.39	13.5-75.8	40.8	27.86	2.0-73.9	44.5	18.89
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.1-3.3	3.2	0.10	3.3-3.4	3.4	0.06	3.6-3.7	3.6	0.06
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	1.9-12.0	7.4	2.97	0.3-9.7	3.5	3.98	1.6-18.5	6.5	4.57
10. หอยเช็ด (กรัม/ตรม.)	113.0-120.0	116.5	4.95	52.4-57.1	54.8	3.32	91.5-114.6	103.1	16.33

หมายเหตุ หอยเช็ดเมล็ดวันที่ 3 มิถุนายน 2558 JPD1 CMU-L2 และ F₂ มีค่าหอยเช็ด 50% ของเมล็ดด้วย 94.96 และ 90 วัน ตามลำดับ

ตาราง 4.3.11 ลักษณะทางฟิสิกส์ของพันธุ์ใหม่ (JPD1) พันธุ์ย่อย (PTT1) และชุดผสมรวมกันที่ 2 ปลูกในฤดูแล้ง ปี 2558

ลักษณะ	JPD1			PTT1			F ₂		
	range	mean	sd	range	mean	sd	range	mean	sd
1. ความสูงต้น (ซม.)	72-107	99	9.91	52-80	64	6.13	59-129	88	14.71
2. จำนวนหน่อต่อต้น	1-7	3	1.41	2-17	9	3.36	1-16	5	3.53
3. จำนวนรวงต่อต้น	1-7	3	1.36	2-17	8	3.19	1-16	5	3.47
4. ความยาวรวง (ซม.)	21-26	23	1.73	18-31	25	2.89	19-35	26	3.45
5. จำนวนระแนงต่อรวง	7-9	8	0.84	5-10	8	1.10	5-12	8	1.60
6. จำนวนข้อต่อต่อรวง	81-105	90	9.76	42-189	97	35.53	51-206	94	36.60
7. เมล็ดสี (%)	56.8-72.8	62.6	6.39	8.5-85.5	56.8	22.66	14.9-80.3	52.1	15.39
8. น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	3.1-3.3	3.2	0.10	2.5-2.6	2.5	0.06	2.8-3	2.9	0.12
9. น้ำหนักเมล็ด (กรัม/พัน)	1.9-12.0	7.4	2.97	1.0-17.4	6.2	3.79	0.4-15.0	6.5	3.70
10. หอยเช็ด (กรัม/ตรม.)	113.0-120.0	116.5	4.95	115.9-121.7	118.8	4.30	95.8-116.6	106.2	14.71

หมายเหตุ หอยเช็ดเมล็ดวันที่ 3 มีดูนาชน 2558 JPD1 PTT1 และ F₂ มีอายุเมล็ด 50% ของอายุเมล็ดวันที่ 94 (03 และ 91 วัน ตามลำดับ)

ตาราง 4.3.12 ปริมาณธาตุเหล็ก (Fe) สังกะสี (Zn) และปริมาณสารพิษ (2-Acetyl-1-pyrroline, 2AP) ในเมล็ดข้าวของพันธุ์พ่อแม่และลูกผสมรวมหมู่ ปลูกในสภาพข้าวนาและข้าวไร่ในแปลงเกษตรกร อุทุมปี 2558

Parents/F ₁	ข้าวนา	ข้าวไร่
	-----Fe (mg/kg)-----	
<i>Parents</i>		
BA3	6.68 B	- ^a
JPD1	8.37 AB	9.47 A
CMU-L2	7.19 B	9.49 A
CMU-B2	10.08 A	-
PTT1	8.27 AB	7.03 B
<i>F₁</i>		
BA3 x CMU-L2	6.80 B	9.82 A
BA3 x CMU-B2	7.69 B	10.68 A
JPD1 x CMU-L2	7.39 B	10.54 A
JPD1 x CMU-B2	7.55 B	-
JPD1 x PTT1	7.43 B	10.33 A
	-----Zn (mg/kg)-----	
<i>Parents</i>		
BA3	28.59 AB	-
JPD1	29.15 AB	22.12 AB
CMU-L2	17.06 C	17.86 BC
CMU-B2	18.94 C	-
PTT1	23.13 BC	22.81 A
<i>F₁</i>		
BA3 x CMU-L2	31.64 A	17.82 C
BA3 x CMU-B2	28.05 AB	19.06 ABC
JPD1 x CMU-L2	30.38 A	18.82 BC
JPD1 x CMU-B2	28.20 AB	-
JPD1 x PTT1	29.37 AB	22.54 A
	-----2AP (ppm)-----	
JPD1	nd	nd
PTT1	2.97	4.45
JPD1 x PTT1	0.98	0.68

^a ไม่มีข้อมูลเนื่องจากต้นข้าวไร่หาย nd = not detected

ภาพ 4.3.6 การตัดข้าวปลูกข้าวในแปลงข้าวไร่ในภาคเหนือของประเทศไทย ปี 2558

ภาพ 4.3.7 การตัดข้าวปลูกในแปลงข้าวไร่แปลงทดลองที่นคร ต.คูมาปี 2558

ภาพ 4.3.8 การเก็บข้อมูลภาคพื้นดินและองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ข้าว จากโครงการหลวง

ชุดที่ 1 BGS x CMU-B2

ชุดที่ 2 BAS x CMU-L2

ชุดที่ 3 JPD1 x CMU-B2

ชุดที่ 4 JPD1 x CMU-L2

ชุดที่ 5 JPD1 x PTT1

ภาพ 4.3.9 ลักษณะเมล็ดลูกผสมรวมหมู่ซ้ำที่ 2 (CCF₂) เทียบกับสายพันธุ์พ่อแม่ จำนวน 5 คู่ผสม ปลูกในแปลงเกษตรกร ฤดูนาปี 2558

บทที่ 5
วิจารณ์ผลการวิจัย

ข้อที่ 1 การสร้างประชากรกลุ่มสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงอู่ไม้บ้าน
ภูซอกป่าไร่ 2558

ได้ปลูกปลูกผสมชีววิถี ระหว่างข้าวไร่ที่ในเมืองบึงกือและเงินเปลือกดำที่คัดเลือก (BA3 และ JPD1) กับข้าวนาสาธิตผู้ก้าวหน้าหรือพันธุ์ปรับปรุงสมัยใหม่ปทุมธานี 1 พบว่ากลุ่มสม
งอกเป็นปกติ มีตรงงอกระหว่าง 70-100% แสดงว่าไม่มีปัญหาการเข้ากัน ได้ของกลุ่มสมใน
ระดับการงอก เมื่อประเมินลักษณะทางสัณฐานพบว่ากลุ่มสมรวมมาปลูกการกระจายตัวของ
ลักษณะทางสัณฐาน เช่น ทรงกอ สีกลีบส่วนต่างๆ ของต้น ดอก แฉกๆ การมีหางของแฉก เป็นต้น
การกระจายตัวของกลุ่มสมแสดงถึงความหลากหลายทางพันธุกรรมของพันธุ์พื้นเมืองของ
พันธุ์แม่ที่ใช้ เนื่องจากการสร้างกลุ่มสมต้องการรักษาฐานพันธุกรรมในประชากรไว้จึงได้ผสม
พันธุ์กลุ่มในประชากรแต่ละคู่โดยใช้พันธุ์แม่หลายต้น แต่ละต้นคือเป็นคู่ผสมย่อยภายในชุด
กลุ่มสม เมื่อนำมาปลูกจึงกระจายตัวให้อีกลักษณะต่างๆ แสดงถึงความหลากหลาย heterogeneity
population ของพันธุ์แม่

กลุ่มสมขั้นแรกก็ศึกษาการกระจายตัวของลักษณะทางชีววิถี พบความแตกต่างระหว่าง
กลุ่มสมภายใต้ภายในกลุ่มสม กลุ่มสมที่ได้จากบึงกือจะมีอายุชุกก่อนมากกว่ากลุ่มสมที่ได้จากพันธุ์เจ้า
เปลือกดำประมาณ 10 วัน ชุกผู้มีการกระจายตัวของจำนวนรวงต่อต้นมากกว่ากลุ่มแม่แต่พบว่า
การคิดเฉลี่ยต่อต้น ส่วนใหญ่เฉลี่ยต้น โดยเฉพาะกลุ่มสมระหว่างข้าวเปลือกดำกับ CMU-B2 ส่วน
ใหญ่ได้เฉลี่ยกับเกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตามบางรวงสามารถคิดเฉลี่ยได้จึงรวบรวมเฉลี่ยได้
จำนวนหนึ่งและได้นำไปขยายพันธุ์เพื่อคัดเลือกให้เพียงในฤดูฝน ส่วนกลุ่มสมอื่นๆ พบการเกิด
เฉลี่ยต้นเช่นกันแต่คิดโดยคร่าวๆว่าผู้คิดเฉลี่ยและ การรวบรวมรวมเฉลี่ยพันธุ์ข้าวที่ 2 นำไป
ปลูกคัดเลือกในแปลงทดลองไร่ได้ทั้งในสภาพหมอมและสภาพไร่ได้ เมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือก
จะสามารถส่งผ่านลักษณะการงอกดีให้ในชั่วถัดไปและจะเป็นฐานพันธุกรรมที่สำคัญของข้าว
บนที่สูง

เมื่อศึกษาในลักษณะคุณภาพพิเศษสายพันธุ์พ่อแม่มีค่าธาตุสังกะสีระหว่าง 23.27-31.23
mg/kg โดยพันธุ์บึงกือมีค่าสูงสุด กลุ่มสมข้าวดอกชุกผู้มีค่าสูงกว่าพันธุ์พ่อแม่มีค่าระหว่าง 33.97-
35.70 mg/kg การที่ธาตุสังกะสีและสังกะสีในเมล็ดมีค่าสูงกว่าพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญผู้กล่าว
เป็นผลมาจาก dilution effect ซึ่งเกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวไร่จากที่สูงกับสายพันธุ์
ก้าวหน้าหรือพันธุ์สมัยใหม่ข้าวนาทำให้กลุ่มสมขั้นแรกที่ได้มีความเข้ากันได้ดี (low

compatibility) จึงทำให้คิดเฉลี่ยค่าตรวจเนื้อเยื่อของระบบรากเหง้าและรังกะสีได้เพิ่มขึ้นกว่า
 อย่างใดก็ตามจะได้ประเมินลักษณะนี้ในลูกผสมชั่วที่ 2 ที่เก็บจากแปลงเกษตรกรรมจะได้ข้อมูล
 ยืนยันผลการทดลองต่อให้ ส่วนลักษณะความหอมพบว่าสายพันธุ์พ่อแม่ทุกพันธุ์อยู่ในปริมาณ
 1 ตรวจไม่พบปริมาณสารหอม (2AP) ในเมล็ด พบ 2AP เท่ากับ 1.52 ppm ในปทุมธานี 1 และ
 0.66 ppm ในลูกผสมระหว่างเจ้าปลือกดำกับปทุมธานี 1 แสดงว่าลักษณะความหอมไม่พบ
 dilution effect และดูความคุ้นเคยการกระทำของอินทรีย์แบบบวกสะสม (additive effect)
 ฤกษ์ทิพย์ 2558

ลูกผสมชั่วที่ 2 ปลูกในแปลงเกษตรกรรมทุกกลุ่มก็ลงอกเป็นปกติ แสดงว่ายังมีมีการผสม
 พันธุ์ระหว่างข้าวไร่กับข้าวนาจะได้ข้าวสืบส่วนใหญ่บนต้นเมล็ดที่ติดสมบูรณ์สามารถงอกได้ดิน
 ย่อนที่เป็นปกติ จึงมีต้นเจริญงอกออกเป็นปกติต้นตั้งสมบูรณ์ทุกเมล็ดชั่วที่ 2 ระหว่างข้าวไร่กับข้าว
 นาทุกคู่มีเปอร์เซ็นต์ต้นติดมีสูง กล่าวก็คือจากปัญหาความชื้นในไร่จนรวงข้าวไร่ที่ขึ้นเมื่อ
 กับข้าวนาพันธุ์สมัยใหม่ไม่ไวต่อช่วงแสง

พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มลูกผสมระหว่างพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมกับ CMU-B2 และ
 CMU-L2 มีมีการกระจายในลักษณะทางพีชไรต์และผลิตโคสดีดงกัน อย่างไรก็ตามพบว่า CMU-B2
 เมื่อใช้เป็นพ่อพันธุ์ผสมกับพันธุ์เจ้าปลือกดำ (JPD1) ได้ลูกผสมคือธนาพันธุ์พื้นเมือง มีเมล็ดสีน้ำตาล
 กว่าเมล็ดอื่น ทั้งในชั่วที่ 1 (F₁) และชั่วที่ 2 (F₂) ดังนั้นในการปรับปรุงพันธุ์เจ้าปลือกดำเพื่อให้
 หนาทนต่อแมลงและเพื่อลักษณะคุณภาพ ไม่ไวต่อช่วงแสง จึงควรเลือกลูกผสมจากคู่ JPD1 x
 CMU-L2 และ JPD1 x PTT1

การทดสอบประชากรครั้งนี้พบว่าเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุ์กรรมกับสภาพแวดล้อม
 เมื่อปลูกในแปลงเกษตรกรรม การปลูกในสภาพนาลูกผสมเจริญเติบโตให้ผลผลิตดีกว่าการปลูกใน
 สภาพไร่ ซึ่งการขาดน้ำเป็นตัวจำกัดผลผลิต เมื่อปลูกในสภาพข้าวไร่ในพื้นที่บ้านเนินเข่ง อ. นา
 หล่ม อ. น่าน พบว่าทุกคู่ให้ผลผลิตน้อยกว่า สาเหตุเกิดจากต้นข้าวกระเทยต้นสูงแรก ทำให้ต้น
 พายในระยะหลังของการเจริญเติบโต พันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิม (BA3) ไม่ให้ผลผลิตของลูกผสม
 ระหว่างเมล็ดกับ CMU-B2 แทน ไม่ให้ผลผลิต ขณะที่สายพันธุ์กับ CMU-L2 และทุกพันธุ์ผสม
 พันธุ์พื้นเมืองปลือกดำให้ผลผลิตบ้าง กล่าวในสภาพแห้งรุนแรงพันธุ์ดั้งเดิมและลูกผสมไม่เหมาะ
 จะปลูกในสภาพข้าวไร่ อย่างไรก็ตามในการคัดเลือกพันธุ์ในปีต่อไปจะได้คัดเลือกพื้นที่ที่แปลง
 เกษตรกรที่สามารถให้น้ำพืชเดิมได้ในกรณีกสิกรรมทั้งช่วง

ปริมาณธาตุเหล็กในเมล็ดข้าวของลูกผสม รวมพันธุ์ชั่วที่ 2 มีค่าใกล้เคียงพันธุ์พ่อแม่ มีค่า
 ระหว่าง 6.7-10.7 mg/kg ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง (Sanchari et al, 2012) ขณะที่ปริมาณสังกะสี
 เมื่อปลูกในสภาพนาลูกผสมรวมพันธุ์ชั่วที่ 2 มีค่าสูงเท่ากับพ่อแม่พันธุ์พื้นเมืองและสูงกว่าการปลูก
 ในสภาพไร่ มีค่าระหว่าง 28.0-31.6 mg/kg ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มสังกะสีสูง (Jaksomsak et al, 2014)
 แสดงว่ามีโอกาสในการปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสงและมีธาตุสังกะสีสูงได้สำหรับ

ลักษณะความหอมตรงพบสารหอมในกลุ่มระหว่างเส้นเปลือกส้มและเปลือกส้ม 1 แต่ยังมีค่าต่ำ เมื่อเทียบกับเปลือกส้ม 1 อย่างไรก็ตามพบว่าพันธุ์แม่เจ้าเปลือกส้มตรวจไม่พบสารหอมเลยแต่มีค่า สังกะสีสูง ดังนั้นจึงมีโอกาสที่ลักษณะความหอมเข้าไปในกลุ่มส้มนี้ได้นอกจากนี้อาจลักษณะ ไม่ไวต่อช่วงแสงและมีธาตุสังกะสีสูง

ชุดที่ 2 การขยายประชากรลูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง (บ้านห้วยโป่ง บ้านหนอง และบ้านโหล่งซอ)

ได้ปลูกขยายพันธุ์ลูกผสมชุดที่ 4 ระหว่างพันธุ์พื้นเมืองจากที่สูงจังหวัดเชียงใหม่และสายพันธุ์ก้าวหน้าทั้งหมดจำนวน 2 พันธุ์ จำนวน 4 ชุดคู่ผสม ในฤดูหนาวปี 2558 สายพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์แม่มีความหลากหลายในลักษณะเปลือกส้มกลัด สีเนื้อส้มเมล็ด รูปใบเงาเมล็ด และทรงกอ ลูกผสมยังมีการกระจายตัวของรูปทรงเมล็ดและทรงกอด้านกับพันธุ์แม่ ได้คัดเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง มีลักษณะทางพื้นฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำมาผสมรวมกันเป็นประชากรชุดที่ 5 และส่งมอบเพื่อปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรบริเวณศรีนครินทร์ ประชากรเหล่านี้ผ่านการคัดเลือกในท้องถิ่นและคัดเลือกออกปลูกจนมาถึงชุดที่ 5 คาดว่าคืนสายในประชากรมีความเป็น *heterozygosity* สูงพอที่จะคัดลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ๆ กันมารวมกันและนำไปทดสอบผลผลิตในแปลงเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายเพื่อทดสอบความสามารถในการปรับตัวและเสถียรภาพการให้ผลผลิตต่อไป

บทที่ 6
รูปผลการวิจัย

ข้อที่ 1 การสร้างประชากรถูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงอู่ไม้บ้าน

- ได้ปลูกขยายพันธุ์ลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างพันธุ์พื้นเมืองจากที่สูงจังหวัดน่านและสายพันธุ์ก้าวหน้าพัฒนาบนันบัว 2 พันธุ์และพันธุ์สมัยใหม่ไม้ไผ่ค้อช่วงแสง 1 พันธุ์ จำนวน 5 จุดในฤดูหนาวปี 2558
- ลูกผสมชั่วแรกคือเมล็ดที่คัดเลือกจากปิ่นการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวไร่กับข้าวนา
- ปริมาณธาตุเบรซิติลและ คิงเคซี ในเมล็ดข้าวของลูกผสมชั่วที่ 1 สูงกว่าพันธุ์พ่อแม่ 0.19 เมล็ดมิลลิกรัมของ dry mass effect คือ การผสมข้ามระหว่างข้าวไร่และสายพันธุ์ก้าวหน้าหรือพันธุ์สมัยใหม่ ทำให้ลูกผสมชั่วแรกมีความเข้ากันได้ดี (low compatibility) จึงทำให้เมล็ดเบรซิติลและคิงเคซีและธาตุอะลูมิเนียมและสังกะสีได้เข้มข้นกว่า
- เมล็ดพันธุ์จากลูกผสมชั่วที่ 1 ในแต่ละจุดนำมารวมกันเพื่อสร้างลูกผสมรวมหมู่ชั่วที่ 2 ได้ 5 คู่ผสม และได้ปลูกลูกผสมชั่วที่ 2 จำนวน 5 จุดในฤดูร้อนปี 2558 ในสภาพของสภาพไร่ในแปลงเกษตรกร
- ในสภาพนาถูกผสมและพันธุ์พ่อแม่เจริญเติบโตให้ผลผลิตเป็นปกติ ลูกผสมมีการกระจายตัวระหว่างพ่อแม่ ไม่พบการเข้าทำอาของแม่ลงบัว ได้เก็บเกี่ยวคัดเลือกต้นที่มีลักษณะดีนำมาเมล็ดรวมกันเพื่อคัดเลือกต้นแม่ไม้ไผ่ค้อช่วงแสงในฤดูนาปี 4
- เมื่อปลูกในสภาพข้าวไร่ทุกคู่ได้ผลผลิตน้อยมาก สาเหตุเกิดจากสิ้นข้าวกระเทยแฉงแดง ทำให้สิ้นคย ในระยะหลังของการเจริญเติบโต พันธุ์พื้นเมืองแม่ก๊าะ (BA3) ไม่ให้ผลผลิตสูงและถูกผสมระหว่างแม่ก๊าะกับ CMU-B2 แทน ไม่ให้ผลผลิต ขณะที่ผสมพันธุ์กับ CMU-L2 และทุกพันธุ์ผสมพันธุ์กับเจ้าปลือกทำให้ผลผลิตมีสูง
- ปริมาณธาตุเหล็กในเมล็ดข้าวของลูกผสมรวมหมู่ชั่วที่ 2 มีค่าเท่ากับพันธุ์พ่อแม่อยู่ในระดับปานกลางขณะที่ปริมาณสังกะสีเมื่อปลูกในสภาพนาถูกผสมรวมหมู่ชั่วที่ 2 มีค่าสูงเท่ากับพันธุ์พ่อแม่ที่เมืองและสูงกว่าปลูกในสภาพไร่ แสดงว่ามีโอกาสในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวไม้ไผ่ค้อช่วงแสงและมีธาตุสังกะสีสูงได้
- ตรวจพบสารทองในลูกผสมระหว่างเจ้าปลือกค้ำและปทุมธานี 1 จึงมีโอกาสที่ปนอีกขณะตรวจพบทองเข้าไปในผู้ผสมนี้ได้รับสกรณืเกิดจากลักษณะไม้ไผ่ค้อช่วงแสงและมีธาตุสังกะสีสูง

จุดที่ 2 การขยายประชากรลูกผสมสำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง (บ้านหัวไร่ไม่บ้านเลอตอ และบ้านโหล่งซอต)

- ได้ปลูกขยายพันธุ์ลูกผสมชั่วที่ 4 ระหว่างพันธุ์พื้นเมืองจากที่สูงจังหวัดเชียงใหม่และสายพันธุ์ก๊าวบ้านหนานบ้านบัว 2 พันธุ์ จำนวน 4 จุดคู่ผสม ในฤดูฝนปี 2558
- สายพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์แม่มีความหลากหลายในลักษณะสีเปลือกเมล็ด สีเยื่อหุ้มเมล็ด รูปร่างเมล็ด และทรงกอ ถูกผสมยังมีการกระจายตัวของรูปร่างเมล็ดและทรงกอคล้ายกับพันธุ์แม่ ได้คัดเลือกต้นที่ได้ผลผลิตสูง มีลักษณะทางสัณฐานคล้ายกับพันธุ์แม่ นำเมล็ดมารวมกันเป็นประชากรชั่วที่ 5 และส่งมอบเพื่อปลูกคัดเลือกในแปลงเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว

